

Katowice, dnia 17.08.2023 r.

Dr hab. inż. Anna Sołtysik-Piorunkiewicz, prof. UE

Katedra Informatyki

Kolegium Informatyki i Komunikacji

Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach

Recenzja

**rozprawy doktorskiej magistra Bartłomieja Balsamskiego
pt. „Zarządzanie integracją danych w niejednorodnych systemach
informatycznych”**

**napisanej na Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie
pod kierunkiem naukowym**

Promotora Profesora UEK dra hab. Dariusza Puta

Podstawa formalna opracowania recenzji

Podstawą formalną opracowania niniejszej recenzji jest decyzja Rady Dyscypliny Naukowej Nauki o Zarządzaniu i Jakości Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie z dnia 27.04.2023 r., dotycząca wyboru mojej osoby na recenzenta rozprawy doktorskiej Pana Magistra Bartłomieja Balsamskiego oraz powierzenie mi wykonania recenzji zgodnie z Umową o dzieło nr RDC-R-2023/37, na podstawie pisma Pana prof. dr. hab. inż. Stanisława Popka, Dyrektora Szkoły Doktorskiej, z dnia 20 czerwca 2023 r.

Ogólna charakterystyka rozprawy doktorskiej

Przedłożona do oceny praca, została napisana przez **Pana Magistra Bartłomieja Balsamskiego** pod tytułem **„Zarządzanie integracją danych w niejednorodnych systemach informatycznych”** pod kierunkiem naukowym **dr hab. Dariusza Puta, prof. Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie**. Stanowi ona **poprawione dzieło rozprawy doktorskiej** stanowiącej podstawę ubiegania się w aktualnym postępowaniu o nadanie stopnia doktora w naukach społecznych w dyscyplinie nauk o zarządzaniu i jakości. Rozprawa dotyczy aktualnego problemu automatyzacji procesów zarządzania zasobami informacyjnymi we współczesnych przedsiębiorstwach oraz zastosowania odpowiednich metod integracji systemów informatycznych o niejednorodnej architekturze.

Treść rozprawy zawarto na 223 stronach. Rozprawa zawiera spis treści, wstęp, pięć rozdziałów, podsumowanie, bibliografię, spis rysunków, spis tabel i załączniki. Do rozprawy dołączono stronę tytułową.

Wstęp pracy zawarto na 6 stronach (str. 4-9). Zawarty w nim cel pracy została opisany jako **„porównanie istniejących rozwiązań wykorzystywanych do wymiany danych między systemami informatycznymi o niejednorodnej architekturze oraz opracowanie metody podejmowania decyzji o wyborze najbardziej adekwatnego rozwiązania, w**

zależności od charakterystyki organizacji i warunków, w jakich działa”. Dodatkowo dla uszczegółowienia celu zaproponowano następujące cele cząstkowe:

1. Identyfikacja roli informacji i możliwości, jakie oferuje ona przedsiębiorstwom w dobie trwającej ery Przemysłu 4.0.

2. Identyfikacja własności istniejących architektur wymiany danych między systemami informatycznymi.

3. Oszacowanie wag poszczególnych kryteriów pozwalających na przeprowadzenie analizy porównawczej wyodrębnionych architektur integracyjnych.

4. Identyfikacja problemów związanych z przebiegiem procesu wdrożenia architektury integracyjnej w przedsiębiorstwie.

Następnie zaproponowano pytania badawcze:

1. Jaką rolę odgrywa integracja systemów w przedsiębiorstwach w erze Przemysłu 4.0?

2. Jakie są własności poszczególnych architektur integracyjnych?

3. Jakie czynniki mają potencjalny wpływ na podejmowanie decyzji o wyborze odpowiedniej architektury integracyjnej przez przedsiębiorstwo?

4. Jakie czynniki mają pozytywny a jakie negatywny wpływ na przebieg procesu wdrożenia systemu integracji danych w organizacji?

Wstęp zawiera przejrzysty opis poszczególnych rozdziałów w kontekście przyszłych zamierzeń Autora dla realizacji celu.

Pierwszy rozdział pracy obejmuje 30 stron (od str. 10 do str. 40) i jest zatytułowany „Znaczenie informacji dla współczesnych przedsiębiorstw”. Drugi rozdział rozprawy zatytułowano „Współczesne systemy informatyczne”. Obejmuje on 20 stron (od 40 do 60 strony). Rozdział trzeci zatytułowano „Integracja systemów informatycznych o

niejednorodnej architekturze” i zawarto na 47 stronach (str. 61-107). Rozdział czwarty zatytułowany „Analiza porównawcza architektur integracji systemów informatycznych” zawarto na 42 stronach (str. 108-150). Rozdział piąty zatytułowano „Implementacja wybranego rozwiązania integracyjnego w przedsiębiorstwie”. Rozdział ten zawarto na 31 stronach (str. 151-187). Pracę zamyka „Podsumowanie” na stronach 188 – 190. Do pracy dołączono bibliografię (od str. 191) zawierającą zestawienie około 250 pozycji literaturowych, spis 36 rysunków i 30 tabel. Do pracy dołączono załączniki zawierające dwa kwestionariusze ankietowe: „*Kwestionariusz ankiety dla osób zajmujących się zawodowo integracją*” i „*Kwestionariusz ankiety dla ekspertów mających techniczne doświadczenie w czterech architekturach integracyjnych*”.

Ocena merytoryczna konstrukcji rozprawy doktorskiej

Temat rozprawy odpowiada przedstawionej treści pracy. Struktura pracy jest prawidłowa. Konstrukcja rozprawy jest poprawna i odpowiada zaproponowanemu do realizacji tematowi pracy. Cel pracy oraz cztery cele cząstkowe, uszczegóławiające cel główny, sformułowano poprawnie we wstępie do pracy (str. 5-6). Dodatkowo zaproponowano cztery pytania badawcze stanowią odwzorowanie genezy problemu badawczego (str. 6-7).

Cele badawcze uszczegółowiono w rozdziale czwartym (str. 108), przedstawiając cel pracy oraz sformułowano etapy badania. Aby zrealizować cel zaproponowano analizę wybranych architektur integracji. Przedstawiono metodykę badawczą w formie etapów badań, przedstawiono zastosowane metody badawcze, scharakteryzowano cechy próby badawczej w badaniu ankietowym, a także „(...) *Aby możliwe było stworzenie lepiej dopasowanych rekomendacji, zdecydowano się na podział badania na trzy kategorie na podstawie wielkości przedsiębiorstw, tj. małe, średnie i duże firmy*”.

Dodatkowo dokonano analizy metod integracji systemów informatycznych w oparciu wiedzę ekspercką pod kątem ich wyboru i rekomendacji dla przedsiębiorstw.

Ocena realizacji celu pracy i zastosowanych metod badawczych

Dla realizacji celu pracy zaproponowano metody badawcze oparte na metodach ilościowych i jakościowych. Jako metody ilościowe wykorzystano metody statystyczne w oparciu o wyniki uzyskane z kwestionariuszy ankiet: formularz pierwszej ankiety skierowanej do ekspertów zajmujących się zawodowo integracją systemów informatycznych (**106 respondentów**) oraz drugiej ankiety zastosowanej w wywiadach z **czterema specjalistami** posiadającymi doświadczenie we wszystkich czterech metodach (typach) integracji systemów informatycznych stanowiących przedmiot badania: integracja za pomocą współdzielonej bazy danych, szyna integracyjna, publikuj-subskrybuj i punkt-punkt, a także oparto badania na analizie literatury przedmiotu oraz przeprowadzono analizę strategiczną SWOT dotyczącą uwypuklenia istotnych rekomendacji w zakresie wyboru metody integracji. Realizację celów pracy oparto na metodyce badań uwzględniającej poszczególne etapy badań, stanowiących odzwierciedlenie pytań badawczych.

W rozdziale pierwszym pt. ZNACZENIE INFORMACJI DLA WSPÓŁCZESNYCH PRZEDSIĘBIORSTW Autor dokonał scharakteryzowania pojęć danych, informacji i wiedzy oraz przedstawił znaczenia informacji dla przedsiębiorstw działających we współczesnej gospodarce opartej na koncepcji „Przemysłu 4.0” w oparciu zebraną literaturę przedmiotu. Autor przedstawił założenia koncepcji Przemysłu 4.0 oraz powiązał ją z rozwojem technologii cyfrowych. Odniósł się do realizacji tej koncepcji w oparciu o różne rodzaje integracji wymiany informacji między przedsiębiorstwami, wewnątrz przedsiębiorstw, a także pomiędzy elementami świata cyfrowego i rzeczywistego. Autor scharakteryzował główne technologie stanowiące podstawę Przemysłu 4.0. Następnie Autor opisał pojęcie informacji, a także pojęcie danych, wiedzy i mądrości w kontekście ich wzajemnych relacji i oddziaływania na innowacyjność przedsiębiorstw Przemysłu 4.0 w oparciu o nowoczesne metody i techniki informatyczne stosowane do zarządzania wiedzą. W rozdziale pierwszym zrealizowano **pierwszy cel**

częstkowy pracy: Identyfikacja roli informacji i możliwości, jakie oferuje ona przedsiębiorstwom w dobie trwającej ery Przemysłu 4.0. Rozdział oceniam pozytywnie.

W rozdziale drugim pt. WSPÓŁCZESNE SYSTEMY INFORMATYCZNE zrealizowano **drugi cel częstkowy pracy: Identyfikacja własności istniejących architektur wymiany danych między systemami** informatycznymi. Rozdział ten oceniam pozytywnie ze względu na uszczegółowienie podstaw teoriopoznawczych w zakresie typologii systemów informatycznych.

Rozdział trzeci pt. INTEGRACJA SYSTEMÓW INFORMATYCZNYCH O NIEJEDNORODNEJ ARCHITEKTURZE dotyczy kontynuacji realizacji **celu dysertacji w zakresie własności istniejących architektur wymiany danych między systemami informatycznymi.** Autor przedstawił źródłosłów pojęcia "integracja", omówił typy integracji i odniósł się do integracji organizacyjnej na poziomie procesów, aplikacji, zasobów informatycznych i systemów. Omówiono korzyści integracji na różnych poziomach, a także problemy wynikające z integracji zasobów informacyjnych w organizacji. Rozdział ten oceniam pozytywnie. Jest on kluczowy w rozprawie ze względu na przedstawienie w nim przeglądu metod integracji opartego na szczegółowych podstawach teoriopoznawczych (rozdział 3.4).

W rozdziale 4 Autor przedstawił **badanie metod integracji** w rozdziale pt. ANALIZA PORÓWNAWCZA ARCHITEKTUR INTEGRACJI SYSTEMÓW INFORMATYCZNYCH. Autor zaproponował własną metodykę badań w oparciu o wybrane kryteria oceny metod integracji. Zaproponował etapy badań (str. 104) i zastosował kwestionariusze ankietowe jako narzędzia do zgromadzenia obiektywnej opinii praktyków zajmujących się integracją systemów informatycznych w postaci wag opisujących poszczególne kryteria, mających wpływ na wybór metody integracji w zależności od wielkości firmy oraz aby wskazać rekomendację w tym zakresie dopasowaną do wielkości przedsiębiorstwa (załącznik pt. „*Kwestionariusz ankiety dla osób zajmujących się zawodowo integracją*”). W tym celu zrealizowano analizę wyboru rekomendowanej

metody przy użyciu metody statystycznej (4.3, na str. 122 – 127) i zaproponowano model regresji porządkowej z pomiarem powtarzalnym z zastosowaniem oprogramowania w języku R. W celu zweryfikowania wyników badań dokonano oceny rezultatów na podstawie zebrania opinii ekspertów uzyskanych podczas wywiadów przeprowadzonych z wykorzystaniem dedykowanego kwestionariusza ankietowego (załącznik pt. „*Kwestionariusz ankiety dla ekspertów mających techniczne doświadczenie w czterech architekturach integracyjnych*”). W badaniach zastosowano metody statystyczne i oparto się na rozległej wiedzy eksperckiej w zakresie metod integracji systemów informatycznych. Wyniki badań zaprezentowano na wykresach (rysunek 25) i w tabelach 17 i 18 oraz 19 i 20. Ostatecznie wartości wag kryteriów oceny typów metod (vel architektur, podejść) integracji uzyskanych na podstawie modelu regresji porządkowej i po zastosowaniu skalowania zawiera **tabela 21**. Następnie uwzględniono opinie ekspertów. Wyniki badań zawarto w **tabeli 22** oraz wyniki finalne w **tabeli 23**. W celu przeprowadzenia analizy porównawczej metod integracyjnych zastosowano analizę SWOT.

Rozdział oceniam jako kluczowy ze względu na zawarte w nim podstawy metodyczne przeprowadzonych badań, stanowiące odpowiedź na postawione pytania badawcze, a także ze względu na wskazanie możliwości dalszego rozwoju badań nad modelem oceny metod integracji. Rozdział oceniam pozytywnie ze względu na realizację w nim **trzeciego celu cząstkowego**, a wyniki badań stanowią odpowiedź na postawione pytania badawcze.

W rozdziale 5 pt. IMPLEMENTACJA WYBRANEGO ROZWIĄZANIA INTEGRACYJNEGO W PRZEDSIĘBIORSTWIE przedstawiona została weryfikacja wniosków badań dotyczącym metod integracji. Autor przedstawił wdrożenie rekomendacji w wybranym przedsiębiorstwie i zaproponował architekturę rozwiązania (rys. 28) na podstawie analizy przedwdrożeniowej. Moduły koncepcji systemu przedstawiono na rys. 29. Uzasadnienie wyboru metody integracji oraz jej charakterystyka w zaprojektowanym rozwiązaniu została zaprezentowana w rozdziale 5.4. Rozdział oceniam bardzo pozytywnie ze względu na jego użyteczność. Sposób prezentacji wdrożenia oceniam dobrze. Na

podkreślenie w wysokiej ocenie tego rozdziału zasługuje szczegółowość opisów oraz graficzny sposób przedstawienia integracji modułów i czytelność oraz staranność wykonania diagramów sekwencji opisujących integrację wszystkich zaprojektowanych modułów systemu. Dodatkowo Autor przedstawił podsumowanie wdrożenia systemu i opisał etapy realizacji projektu w odniesieniu się do krytycznej analizy wdrożenia oraz wnioski wynikające z analizy powdrożeniowej stanowiące podstawę rozwoju systemu w tabeli 30 pt. *Rezultaty wdrożenia systemu w organizacji*. Rozdział oceniam jako ważny ze względu na przedstawienie w nim praktycznego zastosowania wyników badań oraz jako realizację **czwartego celu cząstkowego**.

Pracę kończy Podsumowanie (str. 189-190). Autor odniósł się w nim do wyników badań wyboru metody integracyjnej. Przeprowadzone badanie pozwoliło na zestawienie poszczególnych metod i ich własności tak, by ułatwić finalny wybór metody integracji.

Do pracy dołączono wszystkie niezbędne spisy, bibliografię oraz załączniki.

Ocena strony redakcyjnej rozprawy

Praca jest napisana na bardzo dobrym poziomie językowym, edycyjnym i bez błędów stylistycznych czy ortograficznych. Uwagi językowe odnoszą jedyne do pewnych sformułowań i nielicznych błędów literowych:

- Ograniczenie użycia pojęcia „kryterium” w dwóch różnych badaniach dla opisu różnych kryteriów (kryteria oceny metod integracji lub kryteria SWOT);
- Zastosowanie w pracy pisowni „WebAPI” zamiast „WebApi”;
- Użycia pojęcia „Cecha” w tabelach SWOT zamiast pojęcia „Kryterium”.

Dla poprawy edycji sposobu przedstawienia etykiet parametrów w tabelach z kryteriami: Kryterium1, ..., Kryterium13, czy MałaFirma, ŚredniaFirma, DużaFirma, a także sposobu zapisu wzoru modelu stochastycznego we wzorach oraz tabel z danymi źródłowymi i wtórnymi, rekomenduje się wprowadzenie parametrów.

- Opis modelu stochastycznego powinien zostać oparty na wprowadzeniu symboliki dla zmiennych objaśnianych i objaśniających występujących w modelu wraz ze szczegółowym ich opisem w legendzie, co jest oczekiwane dla czytelności przeprowadzanego wnioskowania.
- Zarówno pozycje bibliograficzne w Bibliografii, jak i kolejne załączniki proponuje się numerować w celu nadania im unikatowości, aby uniknąć wątpliwości związanych z odwołaniami w tekście manuskryptu.

Ocena końcowa, uwagi polemiczne i pytania

Oceniam bardzo wysoko zarówno stronę merytoryczną rozprawy jak i formę przygotowanie manuskryptu. Treści przedstawione w dysertacji przez Autora zostały sformułowane bardzo dojrzałe i zgodnie z językiem stosowanym w naukach o zarządzaniu i jakości. Autor posłużył się poprawnie terminologią związaną z systemami informatycznymi w zarządzaniu przedsiębiorstwami i technologiami informatycznymi pozwalającymi na podniesienie efektywności zarządzania organizacjami. Oparł się na licznej i aktualnej literaturze, a także zaproponował własny model stochastyczny. Jednocześnie na pozytywną oceną mają wpływ następujące przesłanki:

- Wyniki badań przeprowadzone przez Autora zgodnie z zaproponowanymi metodami badawczymi na podstawie pytań badawczych mogą stanowić istotne rekomendacje dla przedsiębiorstw i innych organizacji wdrażających przedsięwzięcia informatyczne, mające na celu podniesienie efektywności procesów na podstawie integracji danych.
- Zarówno cel pracy jak i cele cząstkowe zostały zrealizowane. Autor uzyskał odpowiedzi na postawione w dysertacji pytania badawcze.
- W dużym stopniu Autor potwierdził swoją wiedzę i umiejętności w dochodzeniu do dojrzałych wniosków w procesie badawczym opartym na elementach analizy, oceny i syntezy wielu wyników badań, w tym m.in. analizy literatury, analizy statystycznej i analizy strategicznej, przeprowadzonych w procesie badawczym niniejszej pracy.

Moja ocena pracy jest pozytywna. Swoją ocenę opieram na dotychczas przedstawionej recenzji rozdziałów teorio-poznawczych (rozdział 1, 2 i 3), oraz rozdziałów badawczych i użytkowych (czwartego i piątego).

Niemniej na podstawie uzyskanych wyników badań przedstawionych w dysertacji nasuwają się następujące pytania problemowe dotyczące prowadzonego wywodu:

1. Jaką rolę odgrywa wiedza ekspercka w wyborze metody integracji systemów informatycznych?
2. Jakie metody integracji stanowią podstawę rozwoju przedsiębiorstw przyszłości w Przemysle 4.0 czy 5.0?
3. Jakie innowacje oparte na sztucznej inteligencji można zastosować w usprawnieniu metod interakcji systemów dla potrzeb zapewnienia bezpieczeństwa informacji i danych?

Podsumowanie i wnioski końcowe

Całość pracy oceniam pozytywnie. Praca podejmuje aktualną i ważną tematykę osadzoną w naukach o zarządzaniu i jakości, jest przygotowana starannie, z należyтым nakładem pracy i pieczołowitością Doktoranta.

Recenzowana rozprawa doktorska prezentuje rozległą ogólną wiedzę teoretyczną Doktoranta w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości w zakresie rozwoju zintegrowanych systemów informatycznych dla potrzeb zarządzania organizacją. Doktorant wykazał się umiejętnością samodzielnego prowadzenia pracy naukowej w zakresie zbadania i zastosowania metod integracji do efektywnego wdrażania informatycznych systemów zarządzania w przedsiębiorstwach i swoimi oryginalnymi wynikami badań wypełnił lukę w zakresie problemu badawczego dotyczącego budowy modelu badawczego oceniającego metody integracji stosowane do wdrażania zintegrowanych systemów informatycznych oraz wniósł swój wkład w postaci rekomendacji dla stosowania tych metod w niejednorodnych systemach informatycznych w przedsiębiorstwach.

Reasumując stwierdzam, że recenzowana przeze mnie praca doktorska pt. **„Zarządzanie integracją danych w niejednorodnych systemach informatycznych”** napisana przez Pana Magistra Bartłomieja Balsamskiego na Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie pod kierunkiem naukowym Promotora Profesora UEK **dra hab. Dariusza Puta** spełnia wymogi Ustawy z dnia 14 marca 2003r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. 2003 nr 65, poz. 595, ze zm.) w związku z art. 179 ust. 1 i 2 Ustawy z dnia 3 lipca 2018r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2018 r. poz. 1669 ze zm.) i wniosuję o jej przyjęcie i dopuszczenie do publicznej obrony.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Anna Skowron", with a decorative flourish at the end.